

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

26. listopada 1983.(*)

„Državni porez na imovinu za poljoprivredna zemljišta – Valjanost u skladu s pravom Zajednice”

U predmetu 297/82,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je Sud u uputio Østre Landsret (Žalbeni sud regije Istok, Danska) (četvrti vijeće), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

De samvirkende danske Landboforeninger (Savez danskih udruženja poljoprivrednika),

tužitelj,

i

Ministeriet for Skatter og Afgifter (Ministarstvo poreza i trošarina),

tuženik,

o tumačenju glave II. Ugovora o EEZ-u (Poljoprivreda), posebno njegovih članaka 39. i 40., te pravnih akata donesenih na temelju Ugovora, kako bi se mogla ocijeniti usklađenost s pravom Zajednice Zakona br. 541 od 28. prosinca 1979. o uvođenju državnog poreza na imovinu za poljoprivredna zemljišta,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: Y. Galmot, predsjednik vijeća, Lord Mackenzie Stuart, O. Due, U. Everling i C. Kakouris, suci,

nezavisni odvjetnik: P. VerLoren van Themaat,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 19. studenoga 1982., koju je Sud zaprimio 24. studenoga 1982., Østre Landsret (Žalbeni sud regije Istok) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o

EEZ-u prethodno pitanje o tumačenju prava Zajednice, kako bi mogao ocijeniti usklađenost s tim pravom danske porezne mjere kojom se u korist države privremeno povećava porez na imovinu koji već postoji u korist lokalnih tijela.

- 2 Sporna porezna mjera donesena je u sljedećim okolnostima: kako bi smanjila negativnu platnu bilancu i poboljšala stanje u zapošljavanju, krajem 1979. danska vlada donijela je gospodarski program kojim se osobito propisuje usporavanje razvoja dohotka za sve skupine stanovništva i pravedna raspodjela opterećenja koja se time nameću stanovništvu. Budući da je devalvacija danske krune bila važan dio tog plana, 30. studenoga 1979. provedena je devalvacija od 4,76 % u odnosu na druge valute europskoga monetarnog sustava. Međutim, budući da je danska vlada željela da središnji tečaj danske krune odgovara poljoprivrednoj stopi konverzije u odnosu na europsku valutnu jedinicu (ECU) kako bi se izbjeglo uvođenje novčanih kompenzacijskih iznosa, Vijeće je 3. prosinca 1979. na zahtjev danske vlade devalviralo reprezentativnu stopu danske krune za 4,63 % u odnosu na ECU u poljoprivrednom sektoru (Uredba Vijeća 2717/79, SL L 309., str. 1.).
- 3 Ta je devalvacija dovela do povećanja poljoprivrednih cijena izraženih u danskim krunama, što je u uobičajenim okolnostima trebalo dovesti do znatnog povećanja dohotka danske poljoprivrede. Kako bi neutralizirala to povećanje dohotka, za koje se smatralo da nije u skladu s odredbama gore navedenog programa, danska vlada dostavila je 4. prosinca 1979. nacrt Zakona o porezu na imovinu za poljoprivredna zemljišta. Folketing (danski parlament) je 21. prosinca 1979. donio Zakon te je on 28. prosinca 1979. potvrđen i proglašen kao Zakon br. 541.
- 4 Taj porez, koji je bio na snazi samo 1980., procjenjivao se s obzirom na vrijednost imovine koja se utvrđivala na temelju opće ocjene komercijalne vrijednosti zemljišta, ne uzimajući u obzir obujam ili vrstu stvarne poljoprivredne proizvodnje.
- 5 Samvirkende danske Landboforeninger (Savez danskih udruženja poljoprivrednika), koji zastupa tri vlasnika poljoprivrednih zemljišta koji su osporavali valjanost poreza, podigao je tužbu pred Østre Landsretom (Žalbeni sud regije Istok) tvrdeći da zakon o porezu na imovinu za poljoprivredna zemljišta treba smatrati nespojivim s duhom i uvjetima primjene Ugovora o EEZ-u i zajedničke poljoprivredne politike u mjeri u kojoj su njegov cilj i učinak bili, s jedne strane, neutralizirati učinke pravnog akta koji su donijele Europske zajednice i, s druge strane, poništiti svrhu devalvacije, a to je povećanje dohotka danske poljoprivrede.
- 6 Østre Landsret (Žalbeni sud regije Istok) prekinuo je postupak i odlučio Sudu uputiti sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li Ugovor o EEZ-u, posebno njegov dio drugi glavu II. „Poljoprivreda”, a osobito njezine članke 39. i 40., te pravne akte donesene na temelju Ugovora tumačiti u smislu da se njima državu članicu sprječava da privremeno poveća oporezivanje na temelju vrijednosti poljoprivrednih zemljišta ako je to povećanje izravno povezano s devalvacijom „zelene valute” države članice koju je provelo Vijeće i ako je svrha povećanja oporezivanja dodijeliti u korist državne riznice znatan dio povećanja dohotka poljoprivrednih proizvođača koji proizlazi iz devalvacije u okviru općeg gospodarskog plana koji utječe na većinu skupina stanovništva?”

- 7 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da su se prihodi od poreza uplaćivani u državnu riznicu bez posebne namjene i da među strankama nije sporno da porez nije utjecao na određivanje cijena, slobodno kretanje robe ili količinu proizvoda dostupnih na tržištu te da nije imao učinka na carinu ili davanje s istovrsnim učinkom. Iz navedenoga proizlazi da spojivost sporne porezne mjere s pravom Zajednice treba ocijeniti samo s obzirom na, s jedne strane, članke od 39. do 43. Ugovora i, s druge strane, zajednička opća načela kojima su uređene organizacije tržišta.
- 8 Iako stranke u glavnom postupku iznose različita mišljenja o točnim razlozima zbog kojih je danska vlada uvela spornu poreznu mjeru i o njezinim točnim učincima, slažu se da je ona dio politike dohotka čiji je cilj raspodjela poreznog opterećenja na različite skupine aktivnog stanovništva. Kao što danska, francuska i talijanska vlada te Komisija pravilno tvrde, i kao što je, osim toga, Sud presudio u svojoj presudi od 10. ožujka 1981. (Irish Creamery Milk Suppliers Association i dr., predmeti 36 i 71/80, Zb. 1981, str. 735.), ništa u zajedničkim organizacijama tržišta u načelu se ne protivi takvoj nacionalnoj politici. U skladu s člankom 39. stavkom 2. točkom (c) Ugovora, pri osmišljavanju zajedničke poljoprivredne politike vodi se računa o „čingenici da poljoprivreda u državama članicama predstavlja sektor koji je usko povezan s gospodarstvom u cjelini“. Stoga svrha zajedničke poljoprivredne politike nije zaštititi one koji se bave poljoprivredom od učinaka nacionalne politike dohotka. Osim toga, određivanje zajedničkih cijena u okviru zajedničkih organizacija tržišta ne služi tome da se poljoprivrednim proizvođačima zajamči neto cijena neovisno o svim porezima koje propisuju nacionalna tijela, te je iz samog teksta članka 39. stavka 1. točke (b) vidljivo da je povećanje osobne zarade osoba koje se bave poljoprivredom predviđeno u prvom redu kao posljedica strukturnih mjera opisanih u točki (a).
- 9 Međutim, prema mišljenju tužitelja u glavnom postupku, zbog posebnih okolnosti u kojima je donesena, predmetna nacionalna mjeru nije spojiva s pravom Zajednice. Naime, priznati cilj poreza uvedenog Zakonom br. 541, kojim se smanjuje dohodak danskih poljoprivrednika, bio je neutralizirati jedini učinak koji se želi ostvariti aktom Zajednice, u ovom slučaju Uredbe Vijeća od 3. prosinca 1979. kojom je devalvirana danska kruna u odnosu na europsku valutnu jedinicu (EKU) kako bi se povećao dohodak tih istih poljoprivrednika. Danski parlament time je posegao u ovlast prenesenu na tijela Zajednice.
- 10 Ta se argumentacija ne može prihvati. Iz preambule Uredbe Vijeća od 3. prosinca 1979. proizlazi da je ona donesena ne kako bi se danskim poljoprivrednicima osigurao veći dohodak, već isključivo kako bi se u Danskoj izbjeglo uvođenje novčanih kompenzacijskih iznosa. Uvođenje spornog poreza na imovinu ni na koji način nije utjecalo na taj cilj. Osim toga, kao što Komisija pravilno navodi, do stvarne neutralizacije učinka uredbe Vijeća došlo bi samo ako se ne bi postiglo povećanje poljoprivrednih cijena izraženih u danskim krunama koje proizlazi iz te uredbe. Međutim, jasno je da to nije bio rezultat poreza na imovinu uvedenog Zakonom br. 541; on je za učinak imao samo apsorbiranje dijela dohotka koji su poljoprivredni proizvođači ostvarili od prodaje svojih proizvoda nakon što su zakon ponude i potražnje te sustav zajedničkih cijena proizveli svoje učinke.
- 11 Ipak, sredstva upotrijebljena za provedbu nacionalne politike dohotka kojom su obuhvaćeni, među ostalim, poljoprivredni proizvođači ne bi bila spojiva s Ugovorom i

pravnim propisom o zajedničkoj organizaciji tržišta ako bi se tim sredstvima narušavalo funkcioniranje mehanizama koje predmetne organizacije primjenjuju kako bi postigle svoje ciljeve. Stoga je u odnosu na taj pravni propis stvarni problem u tome je li sporni porez na imovinu proizveo takav učinak.

- 12 Kao što je Sud presudio u gore navedenoj presudi od 10. ožujka 1981., na nacionalnom je sudu da odluči je li porez o kojem treba donijeti odluku stvarno proizveo učinke kojima se narušava funkcioniranje mehanizama predviđenih u okviru zajedničkih organizacija tržišta. Međutim, s obzirom na odluku koju nacionalni sud s tim u vezi treba donijeti, moguće je utvrditi određene elemente prava Zajednice i izvesti određene kriterije za ocjenu.
- 13 Bitan cilj mehanizama zajedničkih organizacija tržišta jest postizanje razine cijena u fazama proizvodnje i veleprodaje u kojoj se u obzir uzimaju interesi proizvodnje Zajednice u cjelini u predmetnom sektoru i interesi potrošača te kojom se osigurava opskrba tržišta bez poticanja prekomjerne proizvodnje.
- 14 Ti ciljevi mogu biti ugroženi, kao prvo, nacionalnim poreznim mjerama s osjetnim, iako možda nemanjernim, utjecajem na razinu cijena na tržištu. Međutim, rizik takvog učinka na određivanje cijena manji je ako nije riječ o davanju na poljoprivrednu proizvodnju, već o porezu na imovinu koji se primjenjuje na poljoprivredna zemljišta u cjelini i procjenjuje, ne uzimajući u obzir obujam ili vrstu stvarne poljoprivredne proizvodnje.
- 15 Kao drugo, valja napomenuti, kao što je tužitelj u glavnom postupku tvrdio pred Sudom i kao što je Komisija potvrdila, da se poreznim mjerama s izravnim ili neizravnim osjetnim utjecajem na strukturu poljoprivrednih gospodarstava te, posjedično, na vrstu i obujam opskrbe poljoprivrednih tržišta mogu ugroziti i ciljevi zajedničkih organizacija tržišta.
- 16 U tom pogledu jasno je da rizik takvog učinka na strukturu poljoprivredne proizvodnje ovisi, među ostalim, o tome kolika je stopa poreza, je li riječ o privremenom ili trajnom porezu, utječe li porez na sva poljoprivredna zemljišta, postoji li izravna veza između iznosa poreza i dohotka svakog proizvođača te jesu li prihodi od poreza određeni za posebnu namjenu i, ako jesu, za koju.
- 17 Iz tih razloga na pitanje valja odgovoriti kako slijedi:
  - Privremeno povećanje poreza na imovinu za poljoprivredna zemljišta kojim se, u okviru općeg gospodarskog programa s utjecajem na većinu skupina stanovništva, u korist državne riznice dodjeljuje znatan dio povećanja poljoprivrednog dohotka proizišlog iz promjene tečaja koji se upotrebljava za provedbu zajedničke poljoprivredne politike, nije samo po sebi nespojivo s odredbama Ugovora o EEZ-u o poljoprivrednoj politici ili s odredbama o zajedničkim organizacijama tržišta, čak i ako je uvođenje poreza usko povezano s tom promjenom tečaja.
  - Međutim, takva bi nespojivost postojala ako bi, kao rezultat njegova utjecaja na određivanje cijena ili zbog promjene strukture poljoprivrednih gospodarstva do koje u tom slučaju može doći, povećanje poreza na imovinu osobito dovelo do narušavanja funkcioniranja mehanizama predviđenih u okviru zajedničkih organizacija tržišta.

- Na nacionalnom je sudu da odluči je li, i, ako da, u kojoj mjeri, porez o kojem treba donijeti odluku stvarno proizvodio takve učinke.

Troškovi

Troškovi francuske i talijanske vlade te Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (peto vijeće),

odlučujući o pitanju koje mu je odlukom od 19. studenoga 1982. uputio Østre Landsret (Žalbeni sud regije Istok, Danska), odlučuje:

- Privremeno povećanje poreza na imovinu za poljoprivredna zemljišta kojim se, u okviru općeg gospodarskog programa s utjecajem na većinu skupina stanovništva, u korist državne riznice dodjeljuje znatan dio povećanja poljoprivrednog dohotka proizišlog iz promjene tečaja koji se upotrebljava za provedbu zajedničke poljoprivredne politike, nije samo po sebi nespojivo s odredbama Ugovora o EEZ-u o zajedničkoj poljoprivrednoj politici ni s odredbama o zajedničkim organizacijama tržišta, čak i ako je uvođenje poreza usko povezano s tom promjenom tečaja.**
- Međutim, takva bi nespojivost postojala ako bi, kao rezultat njegova utjecaja na određivanje cijena ili zbog promjene strukture poljoprivrednih gospodarstva do koje u tom slučaju može doći, povećanje poreza na imovinu osobito dovelo do narušavanja funkciranja mehanizama predviđenih u okviru zajedničkih organizacija tržišta.**
- Na nacionalnom je sudu da odluči je li, i, ako jest, u kojoj mjeri, porez o kojem treba donijeti odluku stvarno proizvodio takve učinke.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 26. listopada 1983.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: danski